

XXVI. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen vuosikertomus toimintavuodelta 1925¹⁾ oli seuraavan sisältöinen:

Puhtaanapitohallitukseen kuului vuonna 1925 johtaja J. T. Isotupa, puheenjohtajana, rehtori M. Sergelius varapuheenjohtajana, toimittaja A. A. Aalto ja kauppias E. Paulig sekä itseoikeutettu jäsen puhtaanapitolaitoksen johtaja J. A. Sjöholm. Sihteerin tehtäviä hoiti varatuomari K. E. Furuhjelm. Hallituksella oli vuoden kuluessa 24 kokousta.

Vuoden varrella käsitellyistä tärkeimmistä kysymyksistä mainittakoon kysymys oman tililaitoksen perustamisesta puhtaanapitolaitokseen sekä kysymys miten kaupungin jätteet edullisimmin voitaisiin käyttää.

Konttorihenkilökunta oli sama kuin edellisenä vuonna: tilapäistä konttoriapua käytettiin kuitenkin talojen puhtaanapidosta annettujen ilmoitusten tarkastamiseen. Lähetettyjä kirjelmiä oli 784 ja konttorin kirjoittamia laskuja 8,400.

Puhtaanapitolaitoksen työt ovat kertomusvuonna yleensä kuluneet säännöllisesti. Vähäiset lumisateet vuoden alussa antoivat toiveita suuremmasta säästöstä lumitöitä varten myönnetyssä määrärahasa, minkä tähden laitos, rahatoimikamarin määräyksestä, toimeenpani suurehkon kevätsiivouksen puistoissa ja istutuksissa, joka teetettiin hätäaputöinä ja oli tarkoitettu maksettavaksi mainitusta ylijäämästä, mutta jo lokakuussa, jokapäiväisillä lumisateilla alkanut aikainen talvi aiheutti sen, että arvioitu säästö suurimmaksi osaksi oli käytettävä alkuperäiseen tarkoitukseen.

Menosääntöön otetut määrärahat riittivät pääasiallisesti puhtaanapitotöiden suorittamiseen minkätähden sitä lisämäärärahaa, joka oli myönnetty laitokselle sillä perusteella, että palkat vuoden kuluessa suurimmaksi osaksi maksettiin VIII:n palkka-asteikon mukaan, eikä VI:n, kuten oli arvioitu, ei tarvinnut kokonaisuudessaan käyttää. Rautatierahteja varten tarvittiin kuitenkin lisämääräraha, osaksi syystä että rautatiehallitus oli korottanut mainittuja maksuja, osaksi syystä että lannanmenekki oli hyvin pieni, joten oli pakko lähettää jätteitä suuremmassa määrässä kuin ennen Malmin kaato paikalle.

Kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen²⁾ mukaan otettiin laitoksessa käytäntöön tilastollisiin työilmoituksiin perustuva puhtaanapitotoiminnan kannattavuutta osoittava liikekirjanpito. Sittenkun tilinpäätöksestä per kesäkuun 30 p:nä oli ilmennyt että talojen puhtaanapito-osasto oli tuottanut

¹⁾ Muutamal kertomuksessa esiintyvät tiedot puhtaanapitolaitoksen tileistä on tästä jätetty pois, ks. läh. Helsingin kaupungin tilasto V. 10. 1925. — ²⁾ Ks. 1924 vuod. kert. siv. 98.

tappiota, teki puhtaanapitolaitos kaupunginvaltuustolle esityksen käytännössä olevien tariffien korottamisesta ja päätti valtuusto, myöntyen esitykseen, vahvistaa uuden koran makkien puhtaanapitomaksujen kannosta ¹⁾).

Laitoksen kalustotili lisääntyi vuoden varrella 183,201:25 markalla sekä kiinteistötili 155,528:30 markalla; kun kalustotilistä oli poistettu 10 % ja kiinteistötilistä 4 % oli jäännös yhteensä 3,049,037:92 markkaa.

Laitoksen puhdistamien talojen lukumäärä nousi 1,420:stä vuoden alussa 1,561:een vuoden lopussa, näistä 69 Helsingin kaupungin omistamaa, ja talojen, joiden katuosuuksien puhtaanapidosta laitos huolehti, lukumäärä 206:sta 327:ään.

Katujen puhtaanapito-osaston palveluksessa oli vuoden varrella 9 työnjohtajaa sekä keskimäärin 287 työläistä ja 24 hevosta päivää kohti. Koneelliset laitteet käsittivät 24 kasteluvaunua, 2 kasteluautoa, 14 lumensulatuskonetta ja 31 purgatorrattaat. Autoja käytettiin viertoteiden kasteluun ja toimivat ne moitteettomasti.

Katujen puhtaanapitotyöt olivat, kuten edellisenäkin vuonna, jaetut kuuteen piiriin ¹⁾.

Osasto piti puhtaana 2,047,200 m²:n suuruisen pinta-alan. Korvauksena tästä työstä otettiin laitoksen liikekirjanpitoon kaupungin katujen y. m. puhtaanapidosta koituneita kustannuksia yhteensä 5,114,141:31 markkaa, sekä yksityisten henkilöiden ja liikkeiden heidän omistamainsa talojen katuosuuksien puhtaanapidosta suorittamat maksut, kaikkiaan 1,156,568:55 markkaa. Alempana annetaan tietoja töiden jakautumisesta eri paikkoihin sekä puhtaanapitolaitoksen tuloista puhtaanapidettyä neliometriä kohden yllämainittuihin liikekirjoihin vietyjen määrien perusteella laskettuna.

	Puhdistettu pinta-ala m ² .	Tuloja m ² :ltä, penniä.		
		lakaisusta, kastelusta y. m.	lumitöitä, kuljetuksista y. m.	Kaikkiaan.
Kaupungille kuuluva puhtaanapito:				
katujen, torien ja aukeiden paikkain	1,141,358	201	55	256
rantojen ja laitureiden	193,276	389	73	462
Kaivopuiston lehtokäytävään	8,214	242	80	322
VI kaupungin osan	24,812	214	81	295
It. ja Länt. Viertoteiden	159,039	393	71	464
teiden	276,714	131	34	165
Yhteensä	1,803,413	228	56	284
Yksityisiin taloihin kuuluvain katuosuuksien puhtaanapito	243,787	407	67	474
Kaiken kaikkiaan	2,047,200	249	57	306

Makkien puhtaanapito-osastolla työskenteli 148 miestä ja 63 hevosta päivittäin, jakautuen 5:lle aliosastolle ²⁾ 6 työnjohtajan valvonnan alla. Sitä paitsi työskenteli Malmin kaatopaikalla 22 miestä ja 1 työnjohtaja.

Taloista kuljetettiin yhteensä 74,498 kuormaa erilaisia jätteitä, joiden jakautuminen jätteiden laadun ja kuormauspaikan mukaan ilmenee allaolevasta yhdistelmästä:

¹⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. 1925 siv. 112. — ²⁾ Ks. 1924 vuod. kert. siv. 144.

Kuormauspaikka:	Makki- lantaa.	Hevosen- lantaa.	Seka- lantaa.	Keittiö- jätteitä.	Muita- jätteitä.	Yhteen- sä.
Ruoholahti	4,027	5,362	15,644	1,676	2,030	28,739
Katajanokka ..	3,112	535	19,734	2,626	1,756	27,763
Sörnäsi	5,812	290	8,389	1,865	1,640	17,996
Yhteensä	12,951	6,187	43,767	6,167	5,426	74,498

Talli. Hevosia oli vuoden alussa 45, vuoden varrella ostettiin 5 ja tapettiin 6 hevosta, joten niiden luku vuoden lopussa oli 44. Tallissa työskenteli työnjohtaja, satulaseppä, kengittäjä ja 4 hevosenhoitajaa.

Katujen puhtaanapitotöitä tehtiin 30,034 tuntia ja makkien puhtaanapitotöitä 67,365 tuntia.

Poliisiviranomaisten ilmoituksesta poistettiin ja kaivettiin maahan 287 raatoa ja 22 kuormaa pilaantuneita ruokatavaroita.

Hankinnat y. m. Jo mainituista 6 hevosesta maksettiin 29,500 markkaa, työkoneita hankittiin 153,701: 25 markalla ja menosääntöön otetuista uusista makeista rakennettiin muutamia, kun taas toiset oli pakko jättää rakentamatta siksi kunnes niiden varten varatut paikat oli tasoitettu. Maanalaisia makkia varten myönnetty määräraha siirrettiin vuoteen 1926. Lant. Viertotien tontille n:o 24 sisustettiin autovaja 58,288: 15 markan kustannuksin.

Työläisille myönnetyt edut. Puhtaanapitolaitoksen työläisille myönnettiin laissa määrätty kesäloma, he olivat tapaturmavakuutetut sekä nauttivat sairaus- ja hautausapua, jonka lisäksi laitos, katsoen siihen että heidän työnsä oli epäterveellistä, antoi heille maksutta puseroita, hansikkaita, esiliinoja sekä erälle työmiehille sadetakkejakin.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liiketilin päätös per joulukuun 31 p:nä 1925 osoitti seuraavat loppusummat:

Menoja.		Tuloja.	
Katujen puhtaanapito.		Katujen puhtaanapito.	
	Smk.		Smk.
Työnjohto	261,598: 60	Korvausta välikirjan muk.	
Lakaisu	3,028,114: 95	yksityisten katuosuuksien	
Lumityöt	969,745: 85	puhtaanapidosta	1,156,568: 55
Hiekoitus	196,272: 05	Myydystä lannasta	11,450: --
Kastelu	338,709: 62	Muita tuloja yksityisten las-	
Tavaralavojen pystyttäminen	29,656: 60	kuun tehdyistä töistä	6,803: 85
Kaatoaikkojen kunnossapito	74,412: 90	Kaupunkia veloitettu:	
Työkoneiden ja ajoneuvojen		Katujen, torien ja avo-	
kunnossapito	159,501: 14	naisten paikkain puh-	
Työkojujen, hiekkavajojen		taanapidosta	2,927,850: 62
ja laatikoiden kunnossapito	119,834: 81	Satamain ja laituriin puh-	
Vahtien palkkaamiseen	68,297: 40	taanapidosta	892,362: 15
Työkalut ja korjaukset	39,640: 55	Kaivopuiston lehtokujan	
Sähkövalaistus	4,002: 70	puhtaanapidosta	26,475: 95
Sekalaiset menot	27,081: 05	VI:n kaup. os. teiden puh-	
Hätäaputyöt	225,113: 10	taanapidosta	73,145: 05
Vuokrat	10,000: --	Viertotaiden puhtaanapi-	
Kuluja	200,355: 06	dosta	737,415: 24
Talli	138,359: 41	Teiden puhtaanapidosta ..	456,892: 30
Vaja	107,361: 75	Tavaravajojen puhtaanapi-	
Malmin kaatoaika	206,137: 12	pidosta	18,116: 75
Työntekijäin erinäiset edut	217,311: 70	Toripöytien ja kanantap-	
Poisto	76,031: 79	polaitoksen kuljetuksesta	22,931: 20
		Sekalaisesta	9,751: 05
		Hätäaputöistä	225,113: 10
		Tavaralavojen pystyttämi-	
		sestä	32,622: 20
Yhteensä	6,497,538: 15	Yhteensä	6,597,498: 01

Men o j a.	
Makkien puhthanapito.	
	Smk.
Työnjohto	199,965: 25
Yleisiä työmenoja	2,071,070: 90
Puhdistus- ja desinfiomis-	
aineita	26,889: 50
Uusien peltiastioiden val-	
mistus	238,599: 01
Peltiastioiden kunnossapito ..	130,232: 34
Yleisten makkien ja pisuaa-	
rien kunnossapito	81,219: 45
Lastauspaikkain kunnossa-	
pito	71,329: 90
Lannankuljetusajoneuvojen	
kunnossapito	183,973: 15
Työväjain kunnossapito	20,008: 40
Vahtien palkkaus	4,549: 90
Työvälineet ja korjaukset ..	39,624: 88
Sähkövalo	3,061: 20
Sekalaiset menot	17,004: 95
Kuluja	200,355: 06
Talli	341,032: 75
Vaja	68,284: 20
Malmin kaatopaikka	654,055: 06
Työntekijän erinäiset edut ..	94,874: 45
Poisto	102,866: 80
Vuokra	10,000: —
Yhteensä	4,558,997: 15

Kaiken kaikkiaan 11,056,535: 30

T u l o j a.	
Makkien puhthanapito.	
	Smk.
Korvausta välikirjan mukaan	
yksityisten omistamien ta-	
lojen puhthanapidosta	2,563,064: 05
Tuloja kloseteista	36,696: 20
Ylimääräisistä kuljetuksista	
yksityisten laskuun	21,987: 85
Myydyistä peltiastioista	184,967: 25
Myydyistä lannasta	92,381: —
Kaupunkia veloitettu:	
Yleisten käymäläin puh-	
thanapidosta	772,829: 45
Satamavahtikojujen sii-	
vouksesta	7,521: 60
Ylimääräisistä kuljetuk-	
sista	2,718:
Yhteensä	3,682,165: 80

Kaiken kaikkiaan 10,279,663: 81